B.A. Part—II Semester—IV Examination

(Literature of Modern Language)

MARATHI LITERATURE

वेळ : 3 तास] [एकूण गुण : 80

सूचना :—(1) **सर्व** प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

(2) बहुपर्यायी प्रश्नांसाठी सुरुवातीस सोडविलेल्या प्रश्नांची उत्तरे मूल्यांकन करतांना गृहित धरल्या जातील.

1. संदर्भासह स्पष्टीकरण करा : 16

(अ) ''अरे तू खूप सिकलास म्हणे व आता चांगली मोठी लेक्चाररची नोकरी बी लागली म्हणे. आता काय मजाच मजा है तुझी.''

किंवा

''अरं परलाद्या ! काय झालं तुला दुदग्या. चांगलं खाल्ल्याघरचे वासे मोजायलाईच तू. का बसलाय घरी.''

(आ) ''अरे तुम्ही सारे सरकारचे जावई ! उगीच गपचीप जे दिलं ते खाण्यापेक्षा किरकिर का करायचं ? तुम्हाला सरकारनं सारं दिलंय आता फक्त पोरी देयाच्या राहिल्यात.''

किंवा

''तुमकू मालूम नहीं अब मेरा ईरनाक दोस्त होता तो परलाद का शिक्षान देखते कितना खुशी मनाता लेकीन क्या करना ये तो सब खुदाकी ओर है।''

(इ) ''हां गा : एं रानींवनीं असति : तृण खाति : नदीबाहाळाचीं उदकें पीति : यांते तुम्ही कां गा मारा ? एं तुमचें काइ करीति ?''

किंवा

''आइ : मी दसरथु : पाणिएड राखतू होता : श्रावणु कमंडलु भरूं आला. कमंडलु भुडभुड वाजीनला : सावज आलें म्हणौनि बाणु घातला.''

(ई) ''गावा हस्ति आला : ते जात्यंध हस्ति पाहों गेले : एके पावो देखीला : एके सोंड देखीली : एकें कानु देखीला : एके पाठि देखीली : एके पोट देखीले : एके पुंस देखीलें :''

किंवा

''जी जी : जाणेंवीण कळा माळवलीया जी : जाणेंवीण कळा पोरटीया जालीया जी : आजि कळेचें माहेर भेटलें : गोसावी सकळ वीद्येचें माहेर:''

2. 'आठवणींचे पक्षी' या आत्मकथनातून व्यक्त झालेल्या जातिव्यवस्थेवर सविस्तर प्रकारा टाका.

किंवा

'आठवणींचे पक्षी' या आत्मकथनातील प्र.ई. सोनकांबले यांच्या जीवनसंघर्षाचे चित्रण करा. 16

3. (अ) ''आठवणींचे पक्षी' या आत्मकथनातील भाषिक वैशिष्ट्ये लिहा.

किंवा

'आठवणींचे पक्ष' या आत्मकथनातून व्यक्त झालेले 'आक्का' व 'मुकताबाई' यांचे व्यक्तिचित्र लिहा. 8

(आ) 'आठवणींचे पक्षी' या आत्मकथनात तत्कालीन शिक्षण पद्धती व अलीकडील शिक्षणपद्धती यातील फरक प्र. ई. सोनकांबळे यांनी कसा अधोरेखित केला आहे ? ते लिहा.

किंवा

'आठवणींचे पक्षी' मध्ये 'विनायक मास्तर' व 'भीमराव बापू' यांच्याबद्दलचा अनुभव प्र. ई. सोनकांबले यांनी कसा रेखाटला आहे ? ते तुमच्या शब्दांत लिहा. 8

4. (अ) 'लीळाचरित्रातील निवडक कथांतून श्रीचक्रधर स्वामींच्या अलौकिक व्यक्तिमत्वाचे दर्शन घडते' ते लिहा.

किंवा

लीळाचरित्रातील निवडक कथांच्या आधारे तत्कालीन समाजजीवनावर प्रकाश टाका. 8

(आ) लीळाचरित्रातील निवडक कथांच्या आधारे पक्षीकथा व प्राणीकथांची ओळख करून द्या.

किंवा

'लीळाचरित्रातील निवडक कथांतून महानुभाव संप्रदायाच्या तत्त्वज्ञानावर प्रकाश पडतो' ते सोदाहरण विशद करा. 8

5. खालील वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी प्रश्नांसाठी अचूक उत्तर निवडा :

(1) प्रल्हाद बाभळीची साल कोणाला विकत असे ?

(अ) हिप्पळगावचे उंटवाले (ब) नरसिंगा ढोर

(क) हनमा मांग (ड) म्हसाजी मांग

(2) प्रल्हादचा औरंगाबादला ? ला फोटो कोणी काढला होता ?

(अ) महंमदभाई (ब) गवरदीन

(क) रुकमदीन (ड) शाबुदीन

(3) प्रल्हाद हडोळतीला शिक्षण घेत असताना त्यांचे __________ हे मित्र घोड्यावरून शिकायला येत होते.

(अ) रतनसिंग — संगमसिंग (ब) राजपाल — सुधाकर देशमुख

(क) बापू — बाबू पवार (ड) विद्यासागर — प्रल्हाद कोमटी

(4) हडोळतीला प्रल्हादला मराठी हा विषय शिकविण्यासाठी __________ हे गुरुजी होते.

(अ) शेळके (ब) रामलिंगप्पा

(क) विनायकराव (ड) वासुदेवराव पिंपळे

(5) प्रल्हादच्या लहान बहिणीचे नाव __________ होते.

(अ) सकुबाई (ब) मुगताबाई

(क) गंगा (ड) पुष्पाबाई

(6) प्र.ई. सोनकांबले यांची १ली चप्पल __________ रूपयाची होती.

(अ) बीस (ब) दहा

(क) दोन (ड) पाच

(7) हडोळतीला शिक्षण घेत असताना प्रल्हाद व __________ या मित्रामध्ये काही गोष्टी समान होत्या.

(अ) राजपाल (ब) धर्मा

(क) दासू कोडगिरे (ड) कोळ्याचा बाबू

(8) राजूरच्या शाळेत असताना प्रल्हादला कोणता आजार झाला होता ?

(अ) ताप (ब) खरूज

(क) हगवण (ड) कवूळ

(9) 'सत्यापूर' या गावाचे 'बळ्हेगाव' असे नामकरण कोणाच्या शापामुळे झाले ?

(अ) श्रीचक्रपाणी (ब) श्रीगोविंदप्रभू

(क) मांडव्य ऋषी (ड) अगस्ती ऋषी

(10) बोणेबाई ही श्रीचक्रधरांना खालीलपैकी कोणत्या नावाने संबोधत असे ?

(अ) वनदेव (ब) मौन्यदेव

(क) चक्रवर्ती (ड) श्रीचक्रपाणी

(11) 'गोलडी गाय कथन' या लीळेत खालीलपैकी कोणत्या दोन भाषिकांत संवाद झाला आहे ?

(अ) गुजराती व मराठी (ब) कानडी व मराठी

(क) पंजाबी व मराठी (ड) राजस्थानी व मराठी

(12) श्रीचक्रधरस्वामी यांच्या वियोगात मृत्यू पावलेल्या कुत्र्याचे नाव काय होते ?

(अ) डांगरदेव | (ब) महात्मा
(क) डोंगरदेव | (ड) विष्णूस्वामी

(13) श्रीचक्रधर स्वामी हे ब्राह्मणाच्या घरी गोपालक म्हणून काम करण्यास खालीलपैकी कोणत्या अटीवर तयार झाले ?

(अ) अधिक मजूरी दिल्यास
(ब) गायी शेतात बांधेन व तिथेच त्यांचे रक्षण करीत
(क) गायी राखूपण दूध काढणार नाही, सोडेनपण बांधणार नाही
(ड) पूर्वीचा गोपालक वापस येईपर्यंत

(14) श्रीकृष्णाने 'राजसूइं यज्ञा' प्रसंगी जेवणाच्या पंगतीमध्ये वाढण्याचे कोणते काम घेतले होते ?

(अ) पोळी | (ब) तूप
(क) भात | (ड) खीर

(15) ____________ या ग्रंथात श्रीचक्रधरस्वामींच्या आठवणी संकलित केल्या आहेत ?

(अ) लीळाचरित्र | (ब) ऋद्धिपूर वर्णन
(क) सह्याद्रीवर्णन | (ड) ज्ञानप्रबोध

(16) 'एथं सरण आलेयां काई मरण असे ?' हे वाक्य खालीलपैकी कोणत्या लीळेतील आहे ?

(अ) द्विजगोरक्षण | (ब) ससीकरक्षणं
(क) श्रावणा भगति कथन | (ड) गोलडी गाय कथन

16×1=16

139 139 139 139 139